

ORAVSKÉ
MUZEUM

P.O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM

ORAVSKÉ
MUZEUM

P.O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM

P.O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM

P.O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM

P.O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM

P.O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM

P.O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM

P.O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM

P.O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM

P.O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM

P.O. HVEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
MUZEUM

P.O. HVEZDOSLAVA

IOANN. AMOS COMENII ORBIS PICTUS,

IN
HUNGARICUM, GERMANICUM,
ET SLAVICUM
TRANSLATUS,
ET HIC IBIVE EMENDATUS.

A' VILÁG LE-FESTVE.

Magyar, Német, és Tóth Nyelvekre
fordíttatott,
és helyel-helyel meg-jobbíttatott.

Die Welt in Bildern.

In die
Ungarische, Deutsche und Slavische Sprache
übersetzt,
und hin und wieder verbessert.

Śwēt Namalowanŭ,
do Vheršké, Němecté a Slowenšké Keci
přeložen,
a Misy ponaprawen.

POSONI,
Sumtibus & Typis Simonis Petri Weber. 1798.

N e b e.

Widj se, že Nebe 1. se obrácý, a obcházý Zemi 2. w Pro-
 středku stogicý: 3. ale opravdu Země se točý wokol Slunce.
 Slunce 3. kdekoliw gest, switj wstawičně,
 ačtoli Oblačy 4. geg nám wkr'wagi,
 a působj Naprskly 5. swými Swětlo; Swětlo pak Den.
 Naproti gest Tma; 6. odtud Noc.
 W Nocj switj Měsýc, 7. a Swězdý 8. těpitj se (střwěgi.)
 V Wečer 9. gest Mřkání: 10. a Vswjt (Swjtání.)

III.

Aër.

A' Levegö-Ég.

Die Luft.

Aura 1. spirat
leniter.

Ventus 2. flat
valide.

Procella 3. ster-
nit arbores.

Turbo 4. se a-
git in gyrum.

Ventus subter-
raneus 5. (vel
quidquid id sit ,)
excitat terræ mo-
tum.

Terræmotus rui-
nas 6. infert.

A' szellő 1. gyen-
gén fűdögál.

A' szél 2. ke-
ményen fűj.

A' szél - vész 3.
le-dőjtí az élő-fá-
kat.

A' forgó-szél 4.
kereng.

A' föld alatt lé-
vő-szél 5. (vagy
más akárni le-
gyen az) föld-in-
dúlást szerez.

A' föld-indulás
pedig omlásokat
6. csinál.

Die Luft 1. we-
het sanft.

Der Wind 2.
bläst stark.

Der Sturmwind
3. stürzt die Bäu-
me nieder.

Der Wirbelwind
4. drehet sich in ei-
nem Kreise.

Der unterirdi-
sche Wind 5 (oder
was es immer seyn
mag ,) erregt ein
Erdbeben.

Das Erdbeben
macht Erdfälle. 6.

P o w ě t ě j.

Powětřj (Větrjček) 1. měge Páhodně.

Wjtr 2. fauká sylně (mocně.)

Bauče (Wichřice , baučliný Wjtr) 3. sráží (poráží) Stromy.

Wicher 4. (Chůmel) Kolem se točí.

Wjtr podzemní 5. (aneb cožkoli to gest) wzbuzuge Země-
třesení.

Zemětřesení činí Propadliny , Rozsedliny , Pády Země.) 6.

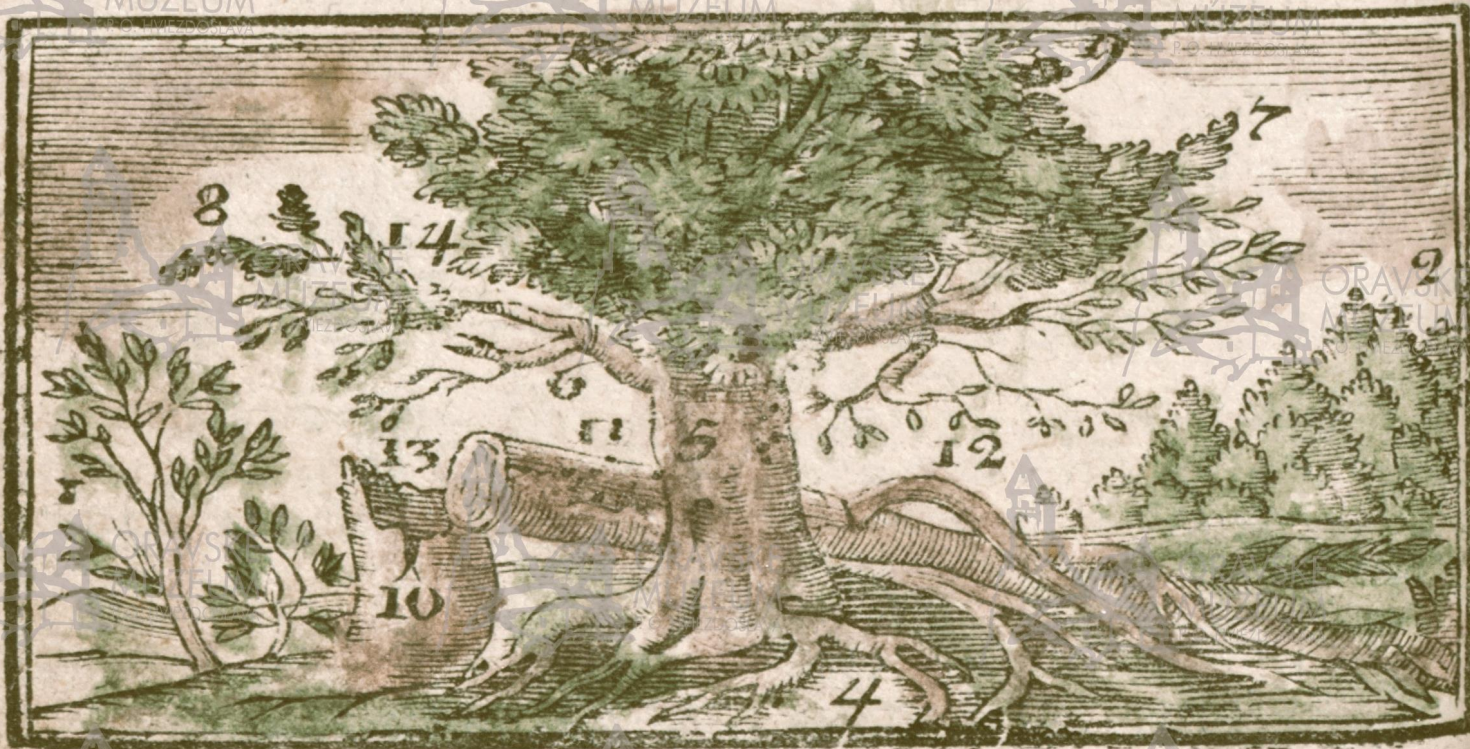

XI.

Arbor.

Az Élő-fa.

Der Baum.

ORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVAORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVAORAVSKÉ
MÚZEUM
P. O. HVEZDOSLAVAE. semine pro-
crescit planta. 1.Planta abit in
fruticem. 2.Frutex abit in
arborem. 3.Arbor sustenta-
tur a radice. 4.E radice surgit
stirps. 5.Stirps dividit se
in ramos, 6. &
frondes, 7. quæ
habent folia. 8.A' magból plân-
ta 1. nevelkedik.A' plânta tse-
metévé 2. válik.A' tsemete élő-
fává 3. lesz.Az élő-fát a'
gyökér 4. tartja.A' gyökérből
emelkedik - fel a'
tör'sök. 5.A' tör'sök el-osz-
lik ágakra, 6. és
gallyakra, 7. a'
mellyeken levelek
8. vagynak.Aus dem Saar-
men wächst die
Pflanze 1. hervor.Die Pflanze wird
zu einem Strauche 2.Der Strauch er-
wächst zu einem
Baume. 3.Den Baum er-
nährt die Wurzel. 4.Aus der Wurzel
erhebt sich der
Stamm. 5.Der Stamm
theilt sich in die
Aeste, 6. und Zweig-
e, 7. an welchen
die Blätter (das
Laub) 8. sind.

Cacu-

Cacumen 9. est
in summo.

Truncus 10. ad-
hæret radicibus.

Caudex 11. de-
sectus in trabes
aptatur.

Habet autem
corticem, librum,
12. pulpam, &
medullam. 13.

Viscus 14. ad-
nascitur ramis,

qui etiam gum-
mi, resinam, &
picem exsudent.

A' teteje 9. leg-
fellyül vagyon.

A' töve 10. a'
gyökérhez vagyon
ragadva.

A' dereka 11.
le-vágattatván ge-
rendának készítet-
tik.

Vagyon pedig
néki héjja, chár-
tyája, 12. belső
vastag része, és be-
le. 13.

Az enyves - lép
14. az ágakon te-
rem,

a' melyek ma-
gokból matska-mé-
zet-is (mézgát)
gyantát és szur-
kot, mint vala-
melly veréjteket,
botsátanak.

Der Gipfel 9. ist
zu höchst.

Der Stock 10.
hängt an den Wur-
zeln.

Der abgehauene
Kloß 11. wird zu
Balken zugerichtet.

Er hat aber et-
ne Rinde, den Bast,
12. das Holz, und
den Kern. 13.

Der Mistel (Bo-
gelleim) 14. wächst
an den Aesten,
welche auch das
Gummi, Harz, und
Wech ausschwizen.

S t r o m.

3 Semene wyrostá Weystřelet (Zrostlina, Byl.) 1.

Weystřelet wyrostá w kce. 2.

Kce se stává Stromem. 3.

Strom zdrzewán bývá od Koře. 4.

3 Kořené powstává (wysuná se, wyzdwihuje se) Kmen. 5.

Kmen rozděluge se na Wětwy, 6. a Katolesti, 7. na kce-
rých gsau Lifty. 8.

Wrch 9. gest neywýš.

Pen (Páez) 10. přidrží se Kořené.

Spalet (Hladí Pen, Páez) 11. zlatý připrawowan bývá na
Grámy, (Dřevna.)

Ná pak Kůru, Lýto, (wnitnj Kůru,) 12. libiwé Dřewo,
a Gádro, (Čížek.) 13.

Lep ptací 14. roste na Wětwech,
kteréžto y Gummi, Prystýřicy, a Smolu wypotj, (wyrá-
žegi, wypauštěgi)

XXV.

Pecora.

A' Barmok (Marhák.)

Das Heerdvieh.

Taurus,

Taurus, 1. vac-
ca, 2. & vitulus,
3. pilis teguntur,
habentque car-
nua, sicut & bos
castratus.

A' bika, 1. te-
hén, 2. és borjú
3. szőrrel bé-vagy-
nak fedve; és szar-
vaik vagynak, va-
lamint az ökör-
nek - is.

Der Stier, 1.
die Kuh, 2. und
das Kalb, 3. sind
mit Haaren bedeckt,
und haben Hörner,
so wie auch der
Ochs.

Aries, 4. &
ovis, 5. cum agno
6. gestant lanam.

A' kos, 4. és
a' juh, 5. a' bá-
ránnyal 6. együtt,
gyapjat hordanak.

Der Widder, 4.
und das Schaaf,
5. mit dem Lamm,
6. tragen Wolle.

Hircus (caper)
7. cum capra 8.
& hœdo 9. habent
villos & aruncos.

A' baknak, 7.
a' ketskének, 8.
és gödölyének 9.
gyapjú-fürtjök va-
gyon, és ketske-
szakállók.

Der Boock (Zie-
genboock) 7. mit der
Ziege 8. und dem
Zicklein 9. haben
Zotten und Bärte.

Porcus (sus)
10. cum porcellis
11. habet setas:

A' disznónak,
10. malatzaival
11. együtt, fertői
vagynak:

Das Schwein
(die Sau) 10. mit
den Ferkeln 11. hat
Borsten:

Ungulæ ejusdem
sunt bisulcæ, ut
illorum.

Az ő körmei-is
hasadtak, vala-
mint amazoké.

Ihre Klauen sind
gespalten, so wie
der andern ihre.

Dobytel (Zowada.)

Byt, 1. Kráva, 2. a Tele, 3. Srsti přikrytá gšau; magi
y Rohy, gafo y Wul.

Šskopec (Beran) 4. a Owce s Gehnětem, 6. nosý Wlnu.

Kozel 7. s Kozau 8. a Kozletem, 9. magi Chlupy a Brady.

Wepě (Swine, Prase) 10. s Prasátky (Selátky, Poswince-
mi) 11. má Štětiny:

Kopyta geho rozštipená (rozdmogená) gšau, gafo y oných.

P e ř a ř t w i.

Pekař 1. třibí (osývá) Mautu Sýtem mautným, 2. a wsýz
 pá do Dže (chlebných Necek, Koryta.) 3.
 Potom naljvá Wody, dělá Těsto, 4. a huěte (misy) ge
 Trepačem (Warechan dřewěnnau.) 5.
 Potom formuge Chleby (Pecny, Bochnjky) 6. Roláče, 7.
 Žemličky, 8. Precljky 9. a t. p.
 Potom kłade ge na chlebnj Lopatu, 10. a wsázý do Pecu
 pekařské, 11. přes Celesten, 12.
 ale předně wyhrná (wyhrabuge) Šřebem 13. Oheň a Vhly
 kterě doň shrná w Hromadu. 14.
 A tak se peče Chléb, zewnitě Kůru, 15. wnitě pak Strjdu
 16. magjý.

XLVI.

Piscatio.

A' Halászat.

Die Fischeren.

Pisca-

Piscator 1. cap-
tat pisces,

vel in littore,
hamo, 2. qui ab
arundine filo pen-
det, & cui inhæ-
ret esca :

vel funda, 3.
quæ pendens per-
tica 4. aquæ im-
mittitur :

vel in cymba 5.
reti ; 6.

vel nassa, 7.
quæ per noctem
in aquis demersa
jacet.

A' halász 1. fog-
dossa a' halakat,

vagy a' partról,
horoggal, 2. a'
melly hofzfzú-vesz-
szöröl tzerán
függ, és a' melly-
re étető van ra-
gasztva ;

vagy merítő-hál-
lóval, 3. a' melly
póznán 4. fűgven
a' vízbe eresztetik.

vagy tsónakból
5. hállóval : 6.

vagy pedig var-
sával, 7. a' melly
éjtzaka a' vízbe
merítve vagyon.
(fekszik.)

Der Fischer 1.
fängt Fische,

entweder am Ufer
mit dem Angel, 2.
welcher von der Un-
gelruthe am Faden
herabhängt, und an
welchem die Spei-
se (das Köder) an-
gemacht ist ;

oder mit dem Bä-
re, (Schleppnetz) 3.
welches an einer
Stange 4. hangend
ins Wasser gelassen
wird.

oder auf dem
Kahne, 5. mit dem
Neze (Zuggarne) 6.

oder mit der
Fischreuse, 7. wel-
che über Nacht ins
Wasser eingesenket
liegt.

R y b á ř s t w j.

Rybář 1. chytá (Papá, Powj) Ryby,
anebo na Břehu Vdícý, 2. která z Pruta na Viti (Pro-
wážku) wifý, a na které zawěšená gest Potrawa :
aneb Sateň, 3. který wifý na žrdce, 4. do Wody se
wpausťtj ;
anebo na Čluně, 5. Sytj : 6.
anebo Wrsj rybarstau, 7. která přes Noc we Wodě za-
hřjená býwá.

L VII.

Sartor.

A' szabó.

Der Schneider.

Sartor 1. discin-
dit pannum 2. for-
fice; 3.

et consuit acu,
ac filo duplicato :
4.

Postea compla-
nat futuras ferra-
mento : 5.

ficque conficit
chlamydes, quæ
habent fimbrias ;
8.

A' szabó 1. fel-
metéli a' posztót
2. ollóval ; 3.

és öszve - varja
tövel, és tzernával
(fodrott fonallal)
4.

Azután meg-si-
míttya a' varráso-
kat téglázó - vas-
sal ; 5.

és ekképen készít
mentéket, mellyek-
nek prémjek 8. va-
gyon ;

Der Schneider 1.
zerschneidet d a s
Tuch 2. mit der
Scheere ; 3.

und näheth es mit
der Nähnadel und
dem Zwirne zusam-
men ;

Hernach bögelt
er die Rähthe mit
dem Bögelleisen : 5.

und also macheth
er Velze, welche
ein Gebräme ha-
ben ; 8.

pallia

pallia 10. cum patagio , 11. & manicatas togas ; 12.	palástokat 10. gullérral , 11. és újjas hofzszú felső- ruhákat ; 12.	Mäntel 10. mit dem Kragen , 11. und Ärmelröcke ; 12.
---	---	---

nec non tuni- cas cum globulis 14. & manicis ; 15.	nem különben dolmányokat gom- bokkal 14. és új jakkal ; 15.	wie auch Westen (Kamijóler) mit Knöpfen , 14. und Ärmeln ; 15.
---	--	---

thoraces , 13. caligas , 16. chi- rothecas , 19. ami- cula 20. &c.	mellyre-valókat (lajblikat) , 13. nadrágokat , 16. kesztyűket , 19. vál- lakat 20. 's a' t.	Wämmer , 13. Hosen , 16. Hand- schuhe , 19. Leib- el 20. a. d. g.
---	---	--

Sic facit & pel- lio pellicea e pel- libus :	Igy készit a' szüts-is bőr-ruhá- kat a' bőrökből :	Also macht auch der Kirschner Pelz- kleider aus Pelz- werk :
--	--	---

inter cætera endronidem , & diphtheram.	a' többek közt téli-bundát , és ju- hász-bundát.	unter andern den Winterpelz , und den Schafpelz.
---	--	--

Kregčj (Kregčjč.)

Kregčjč 1. rozstřihává Sukno 2. Nožnicemi (Nůžkami ;) 3.
a zřívá Gehlau , a Nitj sauknanau (Tvernanu) 4.
Potom hladj Sřwy Cyhličkau železnau (Želežkem :) 5.
a tak dělá Měntýtky , kterej Prřmny magj ; 8.
Pláště 10. s Obogky , 11. a dlaně Raucha (Saleny) ru-
čákové ; 12.

gafoz y Kabáty s Knoflíky 14. a Ručávy ; 15.
Prřsnjč (Prřotiny , prřnj Sřat ,) 13. Nohawice (Spodky ,
Kalhoty ,) 16. Ručávice , 19. Oplečj (Živůtky)
20. a t. d.

Tak též y Kozissnjč (Blanár) dělá Kozichy z Kozessin (Ko-
žeť kozissných :)

mezy ginými zymnj Kozessinau podřité Raucha , a owčáky
Kozich.

Figulus.

A Fazekas.

Der Töpfer.

Figulus 1. sedens super rota
2. figulari, format ex argilla 3.
ollas, 4.

urceos 5. (amphoras,) tripodes,
6. patinas; 7. fidelias, 9. opercula,
10. & alia vasa testacea. 8.

Postea excoquit ea in furno, 11.
et inorustat lithargyro.

Fracta olla dat testas. 12.

A' fazekás 1. ülven a' korong felett
formál agyakból, 3. fazekakat, 4.

korsókat, 5. serpenyőket 6. (lábasokat) talakat; 7. kályha-darabokat, 9. fedőket, 10. és más tserépedényeket. 8.

Azután ki-égeti azokat az égetőkementzében, 11. és meg-fiztli mázzal.

Az el-törtt fazékbóltserépek 12. lesznek

Der Töpfer 1. sitzend über der Scheibe, bildet aus Thon (Kelm) 3. Töpfe, 4.

Krüge, 5. Dreysfüße (Reinen) 6. Schüsseln; 7. Ofenschacheln, 9. Stürze (Deckel) 10. und andere irdene Gefäße. 8.

Hernach härtet er sie im Brennofen, 11. und überzieht sie mit der Glasur.

Ein zerbrochener Topf giebt Scherben. 12.

Szenci.

S r n ě j ě.

Srncjě 1. sedě nad Kolem hrncjřským, 2. formuge (wyobra-
zuga,) 3 Slny 3. Srnce, 4.

Džbány, 5. Kendljký (Trinožnjky, Panvice,) 6. Uřise; 7.

Kachle, 9. Přikrywtý, 10. a giné hliněné Uádoby. 8.

Potom wypaluge ge w Pecy, 11.

a poljwá. be Šlegtau.

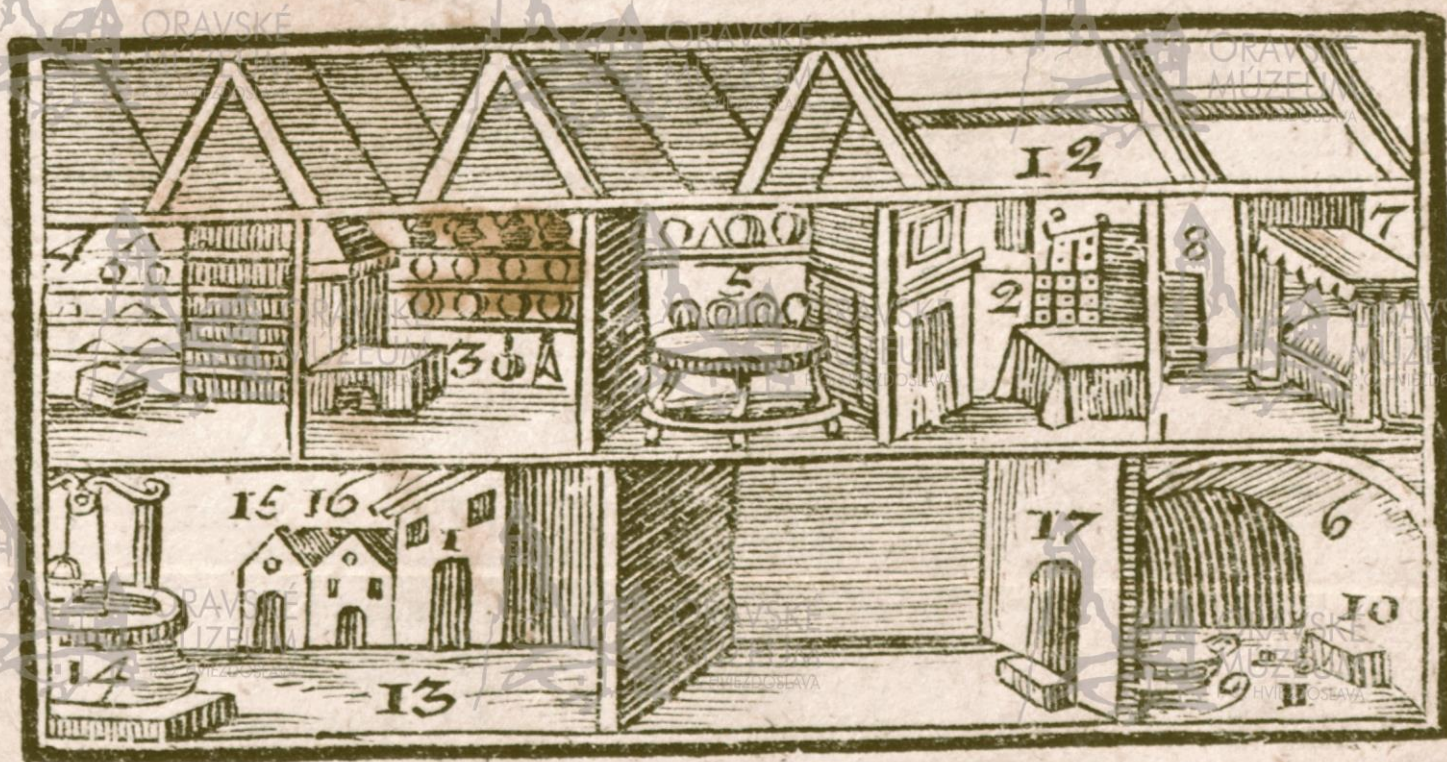
Koztrjřskanj S r n e c dává Štrěpy. 12.

LXV.

Partes domus.

A' ház n a k r é s z e i.

Die Abtheilungen des Hauses.

Domus habet
conclavia plura:

ut sunt: atrium,
1. hypocaustum,
2. culina; 3.

A' ház n a k s o k
külömb - külömb
záros-helyei vagy-
nak:

a' minéműek: a'
pitvar, 1. szoba,
2. konyha; 3.

Das Haus hat
mehrere Gemächer:

als da sind: das
Vorgemach (Vor-
saal) 1. die Stube,
(das Zimmer) 2,
die Küche; 3.
cella

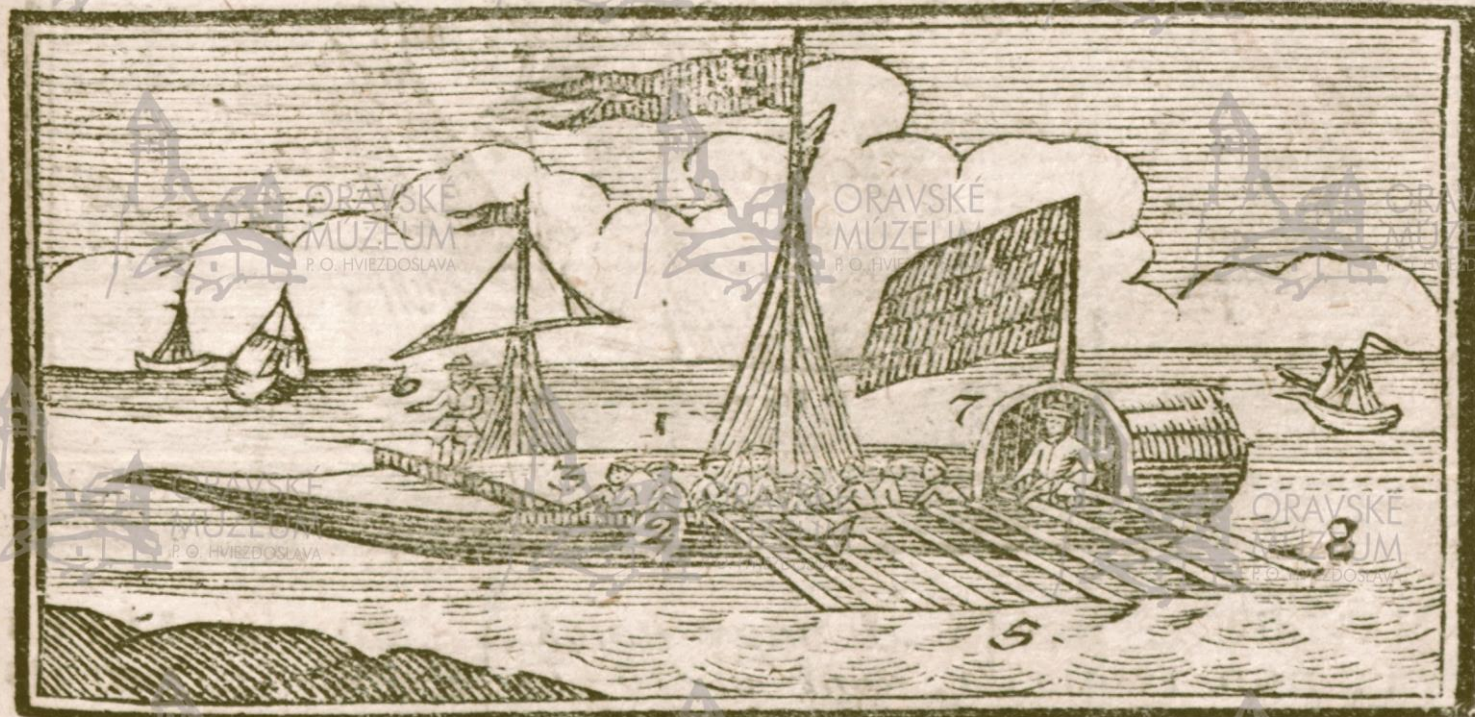
žene před sebou předcházecí (předepnuté) (totiž Kone) 6.
 Bicem, 7. a řídí Opratan. 8.
 Osu máže (mastí) 3 Kolomaznice 9. Kolomazem (Kolo-
 mastí,) a zastavuje (zadržuje, hamuje Kolo Samulem (Samow-
 nskem, zadržujícím Kítězem,) 10. na překřem
 (kwapněm) Schodu (Sgizdení,) a tak jede Srze Kolege. 11.
 Welicý Páni wozy se sšesti Koiimi, 12.
 se dvěma Wozky (Powoznými,) na wisutém Woze, kterýž se gmenuje Kočár (Syntow,) 13
 giní dvěma Koiimi, 14. na Kočárku, 15.
 Přes bezpečné (nepřístupné) Wrchy (Sory,) místo Wozův,
 vjíwají Dobytkův osedlaných. 18.

LXXV.

Navigatio.

A' Hajókázás.

Die Schiffahrt.

Navis actvaria
 1. instructa est re-
 mis, 2. quibus
 aquam remiges 3.
 pellunt.

Az evezős-hajó-
 nak 1. evező-la-
 pátjai 2. vagynak,
 melyekkel hajtják
 az evező-legények
 3. a' vizet.

Das Ruder-schiff
 1. ist mit Rüdern
 2. versehen, mit
 welchen die Ruder-
 knechte 3. das Was-
 ser schlagen.

Orbis Pictus.

ORAVSKÉ
 MÚZEUM
 P. O. HVIEZDOSLAVA

ORAVSKÉ
 MÚZEUM
 P. O. HVIEZDOSLAVA

Proreta 6. stat
in prora :

Gubernator 7.
sedet in puppi,
tenetque clavum.
8.

Az első - hajós
6. a' hajó orrá-
ban áll.

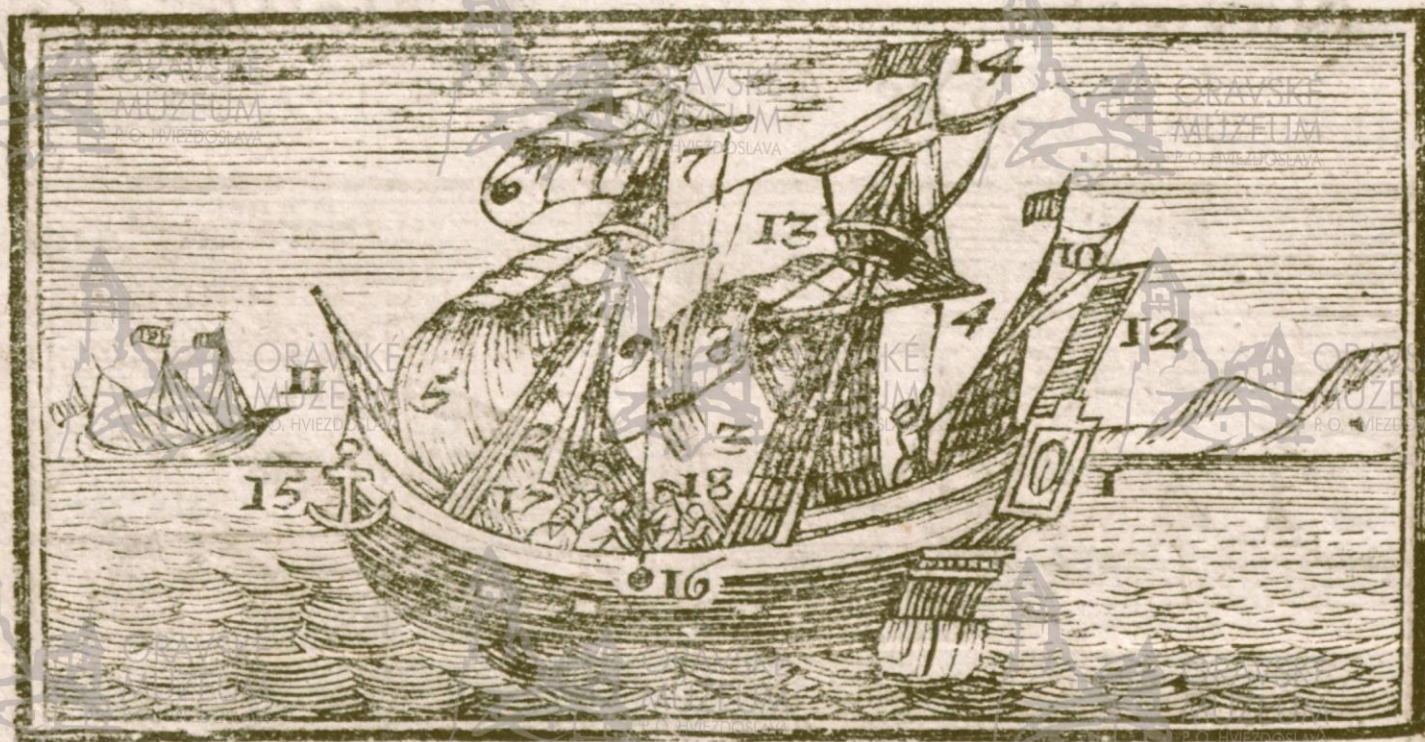
A' kormányos
7. a' hajó farában
ül, és tartja a'
kormányt. 8.

Der Schiffmann
6. steht im Vor-
dertheile.

Der Steuermann
7. sitzt im Hinter-
theile, und führt
das Steuerruder. 8.

Plawba (Plawectwj, Plawenij.)

Lodi wešťárská 1. zaopatiená gest Wešťy, 2. kterýmiz Wešťá-
ři 3. Wodn ženau. Přednj Plawec 6. stoji na Předku (Čele) Lodi.
Zprávce Lodi 7. sedí na Zadku (zadnj Straně) a drží hlaw-
nj (přednj) Wešťo. 8.

Navigia 1. ma-
jora, non remis,
sed solum vi ven-
torum impellun-
tur.

In illis erigitur
malus, 2.

A' nagy hajók,
1. nem evező - la-
pátokkal, hanem
egyedül a' szelek'
ereje' által hajtat-
nak.

Azokban árbotz-
fa 2. állittatik-
fel.

Die größern
Schiffe 1. werden
nicht durch Ruder,
sondern bloß durch
die Gewalt der Win-
de fortgetrieben.

Zu denselben wird
der Mastbaum 2.
aufgerichtet,

cui